

Records d'infantesa

Records d'infantesa i joventut dels nascuts i de les nascudes l'any 1936 a Alpicat (2a. part)

En fi, el temps va anar passant i el període escolar es va acabar. Uns van haver de deixar l'escola abans que els altres, perquè havien d'ajudar els seus pares en les feines del camp, altres van haver d'anar-se'n a guanyar unes poques pessetes per ajudar al manteniment de casa seva, altres van haver de desplaçar-se a Lleida, a Barcelona, o a altres poblacions per a aprendre un ofici o per a estudiar.

Una altra cosa que em ve a la memòria són les nostres famoses festes majors, d'aquells temps, amb les processons amenitzades per les orquestres, les misses cantades, els concerts, els balls a l'envelat, els balls de vermut, els balls del fanalet, el sorteig de la toia, les curses a peu i en bicicleta pels carrers del nostre poble, les atraccions, els tendals dels cafès de l'Arturo, del Llorenç i el del Sindicat perquè la gent pogués resguardar-se del sol a l'hora de prendre un refresc, o de fer el vermut abans d'anar a dinar, les parades dels torronaires, etc.

Capçalera d'una processó de la Festa Major

Processó de la Festa Major de 1958

Jocs de la Festa Major de 1965. Al fons es veu l'envelat instal·lat a la plaça de Catalunya actual

Més endavant van arribar els nostres primers festejos. D'aquells temps recordem les festes dels diumenges. A la tarda s'acostumava a anar primer al cine i en sortir s'anava al ball de la sala la Unió, fins a l'hora de sopar. En aquella sala les mares s'asseien a les llotges o als bancs laterals de la sala des d'on controlaven les relacions dels seus fills o filles. De tant en tant se sentia dir: "has vist?, fulano o fulana sembla que comencen a rondejar".

Els nois s'havien fet grans i arribava l'edat d'anar a fer el soldat, la "mili", com es deia. Es tenia per costum celebrar, el dia 28 de desembre, la festa dels quintos. Tots els que havien fet 20 anys feien una cercavila pel poble, passant a arreplegar per totes les cases els donatius que els donaven acompanyats d'una orquestra que després amenitzava una llarga sessió de ball que durava fins a la matinada i acabava amb un rессopó. Al cap de poc temps tenia lloc el sorteig a la Caixa de reclutes, que els atorgava el lloc on havien de fer la mili. Normalment sortien repartits per tota la geografia. Alguns havien d'anar a Barcelona, altres, els més afortunats, els tocava Lleida i n'hi havia que fins i tot els tocava anar a l'Àfrica, com el Federico, el Plácido o el Jaume Raventós.

Sessió de vermut d'una Festa Major

Campament de Tarn. Grup de quintos d'Alpicat Lleves del 1957, 58 i 59

Al cap d'un llarg temps, algunes vegades durava dos o tres anys, es retornava a casa i es començava a plantejar-se el moment de formar una família. La majoria de nosaltres vàrem tenir la sort de poder-nos aparellar amb noies i nois del nostre poble o de les rodalies, perquè en aquells temps no hi havia la facilitat de desplaçar-se com tenen avui en dia els nostres fills a localitats més llunyanes. Després ens arribaren els primers fills i com sabeu vàrem haver de criar-los, com van fer els nostres pares amb nosaltres, això sí, amb moltes menys dificultats, perquè gràcies a Déu els nostres fills han tingut la sort de no haver de viure les penúries, com he dit abans, de la nostra infantesa i joventut. Els anys han anat passant i avui ens trobem aquí, jubilats, on hem recordat els trets principals de la nostra vida viscuts a Alpicat, el nostre entranyable poble. Segurament podríem haver dit moltes coses més, però no vull allargar-me més per no cansar-vos. Ja us he donat prou la llauna, però no vull acabar sense dir-vos que personalment estic molt satisfet d'estar acompanyat de tots vosaltres i que hauríem de mirar de no esperar tants anys per a tornar-nos a trobar, per a tornar a reviure tan agradables records. Una abraçada molt forta a tots, i per molts anys.

Gabriel

d'infantesa

Els transports de passatgers

Autocar

L'explotació de les línies regulars de viatges per carretera és adjudicada a les empreses mitjançant concessió administrativa on es determinaran les tarifes, els horaris i les expedicions que han d'estar exposats als locals on s'expedeixen els bitllets.

Al bitllet figuraran les dades de l'empresa, la tarifa vigent i el dia, el mes i l'any d'expedició. La venda per a utilització immediata s'obrirà, almenys, trenta minuts abans de la sortida de cada servei i no podrà tancar-se fins deu minuts abans de l'hora prevista.

Si anul·leu el bitllet amb 48 hores d'antelació teniu dret a recuperar el 90% del seu import. Si s'efectua entre 48 i 2 hores abans de la sortida, en recuperareu el 70% i la no presentació o l'anul·lació del bitllet 2 hores abans de la sortida comportarà la pèrdua del total de l'import.

En tots els punts de venda de bitllets cal que hi hagi un rètol que especifiqui les condicions d'anul·lació i devolució de l'import. El preu del bitllet inclou fins a 30 quilograms d'equipatge. Per a pesos superiors cal satisfer un suplement amb un màxim total de 50 quilograms.

Si l'equipatge es perd us indemnitzaran amb una quantitat fixa per quilogram o el valor declarat prèviament. En cas d'irregularitats en el servei, utilitzareu els fulls de reclamació, que trobareu a tots els llocs on despatxen bitllets. També podeu fer la reclamació als serveis territorials de Transports de la Generalitat de Catalunya.

Avió

* Podeu trobar dos tipus de vols:

* Vol regular: té horaris fixos, línies preestabertes i preus oficials.

* Vol xàrter: no regular, noliejat per la demanda, solament surt l'avió si està complet. Presenten millors condicions econòmiques sempre que accepteu les condicions que ofereixen.

Les tarifes aprovades per l'Administració de l'Estat poden ser:

* Normals (primera classe, preferent o turista).

Promocionals: ofereixen reduccions de preus si us acomodeu a requisits concrets (tarifa APEX, PEX, GIT, IIT, nocturna, etc.).

* Especials: ofereixen reduccions de preus a determinades persones (nens, més de 65 anys, família nombrosa, jovent, estudiants, matrimonis, etc.).

El bitllet és nominal i intransferible. Si el perdeu,

comuniqueu-ho ràpidament a la companyia o agència de viatges.

El preu del bitllet inclou, en trànsit nacional, portar fins a 30 quilograms d'equipatge, o 20 quilograms segons que sigui classe primera, preferent o turista. En vols internacionals consulteu la companyia o agència de viatges.

Per pèrdua o avaria de l'equipatge en vols nacionals, si no heu declarat el valor prèviament, teniu dret a percebre una indemnització per unitat. En vols internacionals la indemnització variarà segons els països.

Si suspeneu el viatge, aviseu ràpidament la companyia ja que hi ha penalitzacions variables segons el tipus de vol, l'àmbit i la part de la companyia aèria. Aquesta us ha d'informar de les causes i us ha de pagar les despeses d'allotjament, de manutenció i d'altres que es produeixin.

Si teniu el bitllet comprat i no us permeten pujar a l'avió per manca de seients, podeu escollir entre:

* El reemborsament sense penalització del preu del bitllet corresponent a la part del viatge no efectuada,

* la conducció al més ràpidament possible fins a la destinació final, o bé

* la conducció en una data posterior que us convingui.

Amb independència de l'opció escollida, la companyia ha de pagar immediatament després de la denegació de l'embarcament una compensació. Us recomanem arribar a l'aeroport amb una hora d'antelació, com a mínim, a la sortida del vol. Per a qualsevol reclamació utilitzeu el llibre de reclamacions de l'aeroport (problema del funcionament) o el de la companyia aèria (deficiència de servei). També podeu fer la reclamació per escrit a:

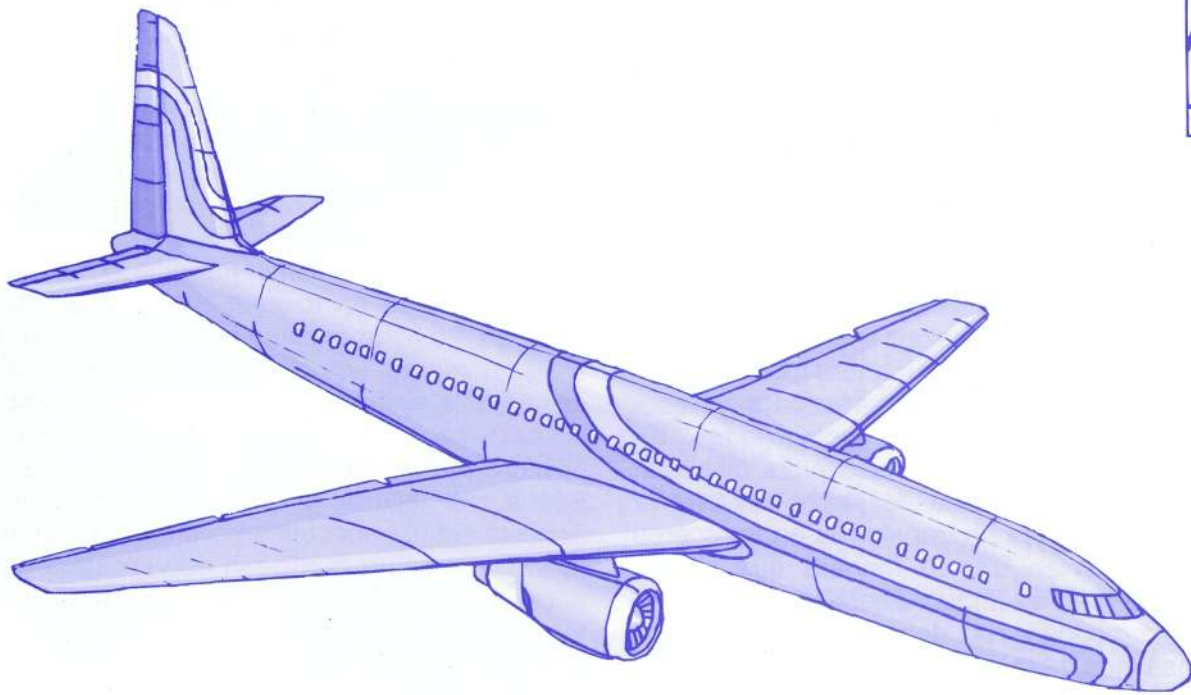
DIRECCIÓN GENERAL DE LA AVIACIÓN CIVIL
Plaza de San Juan de la Cruz, s/n 28003 Madrid
Tel. 915 351 375

Tren

Els preus dels bitllets de tren són autoritzats periòdicament per l'Administració de l'Estat. Hi ha molts tipus de descomptes, abonaments i tarifes reduïdes: dies blaus, targeta jove, targeta daurada, tarifa de grups, per a nens, Chequetren, targeta internacional (Inter-rail, BIGE...).

El bitllet pot utilitzar-lo qui el posseeix, no són nominals. Tenen un període màxim de validesa de dos mesos des de la data d'emissió.

Si compreu el bitllet per a trens de llarg recorregut abans dels 15 minuts de la sortida, us cobra-

ran per la reserva de la plaça.

Podeu anul·lar el bitllet fins a 15 minuts abans de la sortida del tren, si bé us retindran el 15% o el 25% de l'import segons el tipus de dia (blau, blanc o vermell) o de l'hora d'anul·lació.

Si viatgeu sense bitllet, heu de regularitzar la situació amb l'interventor del tren, que us cobrarà fins al doble de l'import del bitllet segons les circumstàncies.

El bitllet permet facturar gratuïtament fins a 20 quilograms d'equipatge. Si aquest es deteriorés o perdés, us pagaran el valor si l'heu declarat o, en cas contrari, us donaran un tant per quilogram.

Si el tren arriba al punt de destinació amb retard podeu fer-lo constar al llibre de reclamacions de l'estació i tindreu dret que us retornin un tant per cent del preu del bitllet segons el temps de retard, sempre que aquest sigui superior a una hora.

Vaixell

El transport marítim de viatgers pot ser:

* Regular: dona servei al trànsit de viatgers o mercaderies amb subjecció a un itinerari, freqüència i preus prefixats.

* Lliure o no regular: no té itinerari ni horari prefixat. Les tarifes són fixades periòdicament per l'Administració de l'Estat. Les companyies marítimes de línies regulars us informaran dels itineraris, freqüències, tarifes i condicions generals d'aplicació, que també estaran exposats al públic.

Hi ha reduccions i bonificacions que abarateixen el preu del bitllet (menors, grups, anada i torna-

da, joves, jubilats, estudiants, etc.). Informeu-vos-en.

El bitllet és un document nominal i intransferible que només és utilitzable per la persona a nom de la qual s'ha emès.

Si voleu anul·lar el bitllet, comuniquen-ho ràpidament a la companyia o agència de viatges.

Per informar-vos-en, al vaixell mateix hi ha una oficina d'informació; també on s'expedeixen els bitllets a la companyia marítima. Si voleu fer una reclamació, utilitzeu el llibre de reclamacions que tenen les companyies marítimes o adreceu la reclamació a:

**DIRECCIÓN GENERAL DE LA MARINA
MERCANTE**

Subdirección General de Tráfico Marítimo
C/de Ruiz de Alarcón, 1 28014 Madrid
Tel. 915 801 402

Consells pràctics

Abans d'adquirir el bitllet de transport informeu-vos de totes les reduccions i descomptes.

Comproveu que les dades del vostre bitllet són realment les que voleu en el moment d'adquirir-lo.

Si perdeu el bitllet o el voleu anul·lar, comuniquen-ho ràpidament al lloc on el vàreu adquirir.

Guardeu el bitllet fins al final del trajecte.

Utilitzeu els llibres o fulls de reclamacions, si hi ha irregularitats en la prestació de servei.

Oficina de Consum del Consell Comarcal del Segrià

De quan la pintura...

DE QUAN LA PINTURA ES TRANSFORMA EN LITERATURA

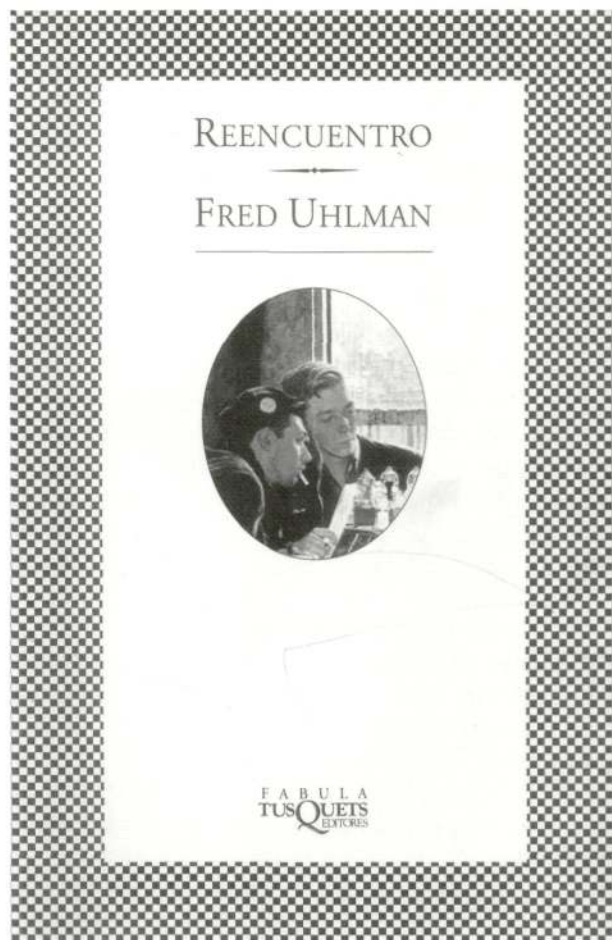
Sovint em preguntava perquè els textos escrits per pintors tenen una saviesa especial que els converteix en peces perfectament muntades on no hi falta ni sobra res. Ara ja ho sé. Acostumat a treballar amb les dimensions limitades de la tela, un pintor veu la realitat de manera global, com si fos un quadre, i per tant mesura les paraules com qui barreja colors i aventura pinzellades. En canvi, malauradament, els escriptors disposen d'una reserva il·limitada de paper, i sovint la creació d'una obra es transforma en la recerca d'allò que volen dir, de manera que moltes novel·les, per exemple, acaben precisament quan comencen de debò: les dues-centes pàgines que hem llegit no són més que una preparació al veritable sentit de l'obra. No dic que sempre passi així, però és un fet relativament freqüent. De vegades el resultat és feliç, perquè la darrera pàgina obre una porta nova, però per desgràcia, més d'un cop ens podem trobar al final d'un llibre preguntant: "molt bé, i què?".

No és el cas de *Reencuentro*, novel·la escrita per l'alemany Fred Uhlman¹ l'any 1960. Uhlman era pintor, i la seva particular visió global del món converteix aquest text en una petita obra mestra. Petita perquè és una novel·la breu: cent vint-i-dues pàgines que es llegeixen en un no res. I mestra perquè la composició, és a dir, la manera com s'enganxen les diferents parts del text, resulta impecable: l'autor (i, com a conseqüència, el traductor) juga amb els temps musicals que generen les paraules, i sacseja els nostres sentits amb els colors i les olors de la seva terra, amb el record de la vida quotidiana que ens fa arribar, fins i tot, el regust del vi que, a la seva adolescència, es servia vora els rius Neckar i Rin.

Parlem d'adolescència, i ho fem en passat. I és que *Reencuentro* és una història impregnada d'enyorança, una història que es construeix des del record. Record de què? De qui? D'una intensa amistat adolescent, com intenses són totes les amistats que es forgen en aquest tram de la vida. L'anècdota és la següent: dos joves de setze anys són companys de classe a la mateixa selecta escola d'ensenyament mitjà a Württemberg, Alemanya. Hans és jueu i Konradin, aristòcrata, fill d'una de les famílies més antigues d'Europa. Es fan amics inseparables. Un any després, tot haurà acabat entre ells. És l'any

1933, i Hitler ha arribat al poder. Konradin ingressa a l'exèrcit nazi; Hans marxa a l'exili, cap als Estats Units. Molts anys després, i quan pensava que havia oblidat el passat, Hans retroba, d'alguna manera, el seu antic amic. La història és plena de lirisme i tragèdia, però és una tragèdia escrita en to menor. No hi ha grans escenes, no hi ha crits, no hi ha melodrama. La sang no es veu. Les paraules llisquen suaus al davant dels nostres ulls mentre assistim, amb el cor encongit, a la història que ens explica Hans. I és que els grans dolors s'expliquen en veu baixa. Acabada la lectura, ja no em pregunto perquè aquesta petita obra conserva la mateixa capacitat de commoure que quan es va publicar per primer cop, com és que les pàgines d'algú que ni tan sols es reconeixia com a escriptor han merescut ser traduïdes i llegides al món sencer: al davant dels meus ulls apareix, de manera nítida, el món tal com el veien Hans i Konradin. La imatge és completa.

Rosario Curiel

¹ Fred Uhlman: *Reencuentro*. - Ed. Tusquets, Barcelona, 2001.

In memoriam

In
m
e
m
o
r
i
a
m

Corredor de la mort asfàltic,
flagell de quitrà i botxí neumàtic.
I tu, anònim, perdut, desorientat,
víctima innocent dels sense cor.

Si n'has tingut mai, un hàlit de vida
dins d'un illot industrial t'arrossegà;
-sepultura a cel obert, tomba bruta de ciutat -.
Allí jeu nu, el teu cos fred, sol i oblidat.

Rastre de sang sota el Sol d'estiu,
podrint-te davant de l'ull orb, esquiu.
No retornes a la terra en la intimitat.

No sé qui ets, però et recordaré,
en el meu rés per tu pregaré,
que el torb t'oregi com un bes.
-Raig perlat de l'ull nacrat de la nit,
envolcalla-li el cos de mort ferit,
i glorifica'l d'infinít repòs,
dins del somni d'un infant joiós -.

Meritxell Sans i Carré

Vinaixa, juny de 2002

Andorranes i Andorrans

El passat dia 14 vaig tenir l'honor, en un acte organitzat per la Paeria de Lleida, de ser acollit, de manera immerescuda per la meva part, a la presentació del meu darrer llibre intítulat: *Andorranes i Andorrans (Els bagaleus d'un vell país i Gastronomia del Pirineu)*.

Van parlar el paer major, Antoni Siurana, el ministre de Cultura d'Andorra, Xavier Montané, i l'editor Lluís Pagès. Hi vaig recordar els meus estius, quan era infant, a Villanueva de Alpicat (així en deien aleshores), on va néixer el Ramonet (el meu pare), i les estades a Anglesola, a Alguaire...

I, per a mi, presentar aquest llibre meu a Lleida va ser més important que fer-ho a Barcelona, Madrid, París o Roma. Són les arrels, en aquest cas, per part de pare.

Aquest llibre editat per Pagès Editors -editorial excel·lent, seriosa i professional- recull dos premis: Premi Sant Miquel d'Engolasters d'Assaig Joan Escaler i Calva a la XXIV Nit Literària Andorrana, 2001 i el Premi d'Assaig sobre Gastronomia del Pirineu, Vives i Molins a la XXIV Nit Literària Andorrana, 2001.

En síntesi podem dir que es tracta de:

Andorranes i andorrans és una obra que aplega dos llibres en els quals l'autor analitza, a partir de vivències i observacions, els trets i maneres de viure dels homes i dones del Principat. El primer llibre, "Bagaleus d'un vell país (premi Sant Miquel d'Engolasters d'assaig Joan Escalé, de la XXIV Nit Literària Andorrana, 2001), neix dels records de la seva infantesa. El bagaleu, ocell de la família del gamarús i usat per l'autor com a animal gairebé mitològic per als nens i nenes del país pirinenc, és el punt de partida d'una diagnosi sobre els habitants d'Andorra. Així, l'escriptor parla de les maneres de viure tant del menjar com de la religiositat, o de la teatralitat i les relacions socials. El segon llibre, "Gastronomia del Pirineu" (accésit al premi d'assaig gastronòmic Vives Molins de la XXIV Nit Literària Andorrana, 2001), recull receptes de cuina i fets relacionats amb l'alimentació a muntanya: de les trufes al porc, passant per les fires i els corrals.

Antoni Morell

